

Az ötvenéves Pedagógium.

— Az állami polgári iskolai tanárképző főiskola féléves jubileuma. —

A budai Pedagógium, a mely hivatalosan az állami polgári iskolai tanárképző főiskola büszke címet viseli, most ünnepelte meg fennállásának ötvenedik évfordulóját. Nevelésügyünknek ezt a kevés garra, de annál nagyobb eredménnyel működő intézetét 1873-ban alapították, hogy nagyobb képzettséget adjon a polgári iskolák tanítóinak. A kétéves tanfolyamból, a melyet a magukban nagyobb hivatást érző elemi iskolai tanítók és a polgári iskolai tanítói pályára készülő maturáltak részére szerveztek, ötven év alatt egy minden tekintetben magas nivón álló főiskola nőtt ki, jelölve annak, hogy a szervezők által megvetett alap erős volt, a szervezők utódaiban pedig megvolt az akarat és a szakértelem, hogy az intézetet hivatásának mindenben megfelelő erős kulturává építsék ki. Már kezdetben az volt a törekvés, hogy a Pedagógium vezetőit és tanárait olyan szakemberekből válogassák össze, a kiknek tudományos készsége és tanárnevelő képessége vitán fölüli áll. És ez az elv uralkodott mindannyiszor, valahányszor a kétéves tanfolyamból kiindult Pedagógium rangban és hatáskörben előrerukkolt. 1879-ben gyakorló polgári iskolával látták el a Pedagógiumot, 1881-ben a kétéves tanfolyamot háromévfolyamúvá fejlesztették, 1887-ben pedig a Pedagógiumra bízták a kétévfolyamu tanítóképzőintézet tanárképzés irányítását is. A Pedagógium fejlődésével párhuzamosan fejlődött és nőtt népszerűségben a polgári iskola és emelkedett tekintélyben a polgári iskolai oktatók, a kiknek hivatalosan ugyan csak a tanítói titulus járt, de mindenki szívesen és nem érdemtelenül juttatta nekik a tanári címet. 1897-ben a

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Az ötvenéves Pedagógium*

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bp

1923. 11. 6.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

371.12

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helvetsám

Pedagógiumot kivették a tanfelügyelő hatásköréből és egy egyetemi tanár kurátor-sága alá helyezték, ezzel is dokumentálva, hogy nagyobb hivatású intézményről van szó, a mely nemcsak pedagógiai, hanem tudományos képzést is nyújt. A Pedagógium főiskolai rangra való emelése 1906-ban következett be, a mikor már szervezétében, felszerelésében és tanítási rendjében régen elérkezett a főiskolai nivóra és tanári testülete is olyan szakemberekből állott, a kiknek tudományos kvalifikációját az egyetemi vagy főiskolai magántanári cím is kifejezésre juttatta.

A főiskolai címet ekkor ugyan még nem kapta meg, de átszervezése és hatáskörének körvonaloza már olyan volt, hogy a főiskolai rang joggal megillette. 1918-ban végre egy hivatalos dekrétum kimondta a Pedagógiumnak és ikertestvéreinek, az Erzsébet Nőiskolának főiskolai minősítését és ezzel szentesítette a fejlődés eredményét.

Evolúciójának ezen a magas fokán állva érkezett el a Pedagógiumból kisarjadó polgári iskolai tanárképző főiskola féléves jubileumához. Az ünnep, a melyet vasárnap és hétfőn rendezett a főiskola, ünnepe volt a magyar kulturának, a melynek

egyik legszebb virághajtása a nagy hírű, budai intézet.

A jubileumi ünnepséget vasárnap reggel hálaadó istentisztelet vezette be, a melyen a Szent István dicsőséges Jobbjáról nevezett királyi várplébánia-templomban Mészáros János dr. prelátus, érseki helynök nagyhatású ünnepi beszédet és misét mondott. A főiskola aulájában Ravasz László dr. református püspök és Varsányi Mátyás dr. ág. hitv. evangélikus lelkész tartott istentiszteletet a protestáns felekezetű ünneplők részére.

Az aulában tartott hivatalos ünnepen megjelent a kultuszminiszter képviselőiben Schwöder Ervin dr. államtitkár és Dulovits Árpád miniszteri tanácsos, Zilahy Kiss Jenő alpolgármester, a főváros képviselője, Plattky György dr., az egységes párt alelnöke, Szinyvői József dr. rektor és Finácz Ernő dr. professzor a budapesti egyetem, Buday László dr. dékán a József-műegyetem, Schmidt Henrik dr. dékán a szegedi egyetem, Weszely Ödön dr. dékán a pécsi egyetem, Dengl János dr. a közgazdasági egyetem, Zimmermann Ágost dr. prorektor az állatorvosi főiskola, Schöneck Ferenc ezredes a Ludovika Akadémia, Vargha Damján dr. a Szent István Akadémia, Nagy Iván a Mefhosz képviselőiben jelent meg az ünnepségen. Képviselve voltak ezenkívül az összes főiskolák, az ország valamennyi polgáriskolája, a különböző tanárregyesületek, a pannonhalmi Szent Benedek-rend és a magyarországi kegyes tanítórend és a főiskola volt tanítványai is nagy szeretettel seregesen ösztönözték az ország minden részéből Alma Materük üdvözlésére.

Gyulai Ágost dr. főiskolai igazgató beszéde nyitotta meg az emlékünnepet, utána Kovács János dr. főiskolai tanár ismertette a főiskola jelentőségét és összefoglalta történetét, vázolta a Csengery Antal alapította polgáriskolának és a polgáriskolai tanárképzésnek fokozatos fejlődését a főiskola teljes kialakulásáig. A számos üdvözlő beszéd során, melyek az egyetemek és főiskolák képviselői részéről elhangzottak, különösen nagy hatásuk voltak Buday László műegyetemi tanárnak szavai, ki főképpen a polgáriskolák gyakorlati szellemének a műegyetem szellemével való összhangját hangoztatta, Schmidt Henrik és Weszely Ödön üdvözlő beszédükben halásan mondtak köszönetet a főiskolának a testvéri szeretetért, a mellyel az egyetemeknek Kolozsvárról, Pozsonyból való menekülésük idején menedéket és hajlékot adott. Schöneck Ferenc ezredes a hadi- és polgári tudományok nemzetnevelő párhuzamát fejtegette. Barkács Mária, az Erzsébet-nőiskola igazgatója kedves szavakban hozta el a testvér-főiskola üdvözlését. Az ünnepi hangulatot rendkívül emelte Havas István polgáriskolai igazgatónak, a Petőfi-Társaság tagjának ünnepi ódája, továbbá Némethy Ferenc polgáriskolai igazgatónak művészi hegedűjátéka, a melyet Antony Károly tanár zongoraművész játéka kísért. A szép ünnepély a főiskolai énekhar Hymnuszával ért véget.

Este társasvacsora volt a főiskolán, a melyen Imre Sándor államtitkár mondott nagyhatású beszédet a főiskola hivatásáról. Az ünnepségek sorát hétfőn a főiskola hallgatóságának műsoros matinéja fejezte be, a melyen Ádám Jenő művészi zongorajátéka és Csoma Gyula főiskolai hallgató hatásos szavai után az ifjúsági bajtársi egyesületek üdvözlése kellett nagy visszhangot a zsufolásig megtelt aula közönségében.